Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету іноземної та слов'янської філології
Лариса КЛОЧКО
«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 7 СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

галузь знань **А Освіта**

спеціальність **А4 Середня освіта (Українська мова і література)**

освітньо-професійна програма
Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією
факультету іноземної та слов'янської філології
«29» серпня 2025 року
Голова Наталія ГРОМОВА

Суми – 2025

Розробник:

Горболіс Лариса Михайлівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови і літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 року

Завідувач **Вікторія ГЕРМАН** к.філ.н., доцент

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 4</td><td rowspan="15">Магістр</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 120</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>22 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>80 год.</td><td>110 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Консультації:</td></tr>
<tr><td>2 год.</td><td>2 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Курс посідає важливе місце в освітній програмі підготовки вчителів української мови і літератури та англійської мови, оскільки покликаний систематизувати знання з української літератури, засвідчити тяглість і неперервність традицій в українському письменстві, виявити й схарактеризувати стильову специфіку української літератури, сформувати у майбутніх учителів картину сучасного українського літературного процесу.

Мета курсу – сформувати системні знання про основні тенденції розвитку українського літературного процесу кінця ХХ – початку ХХІ ст.; теоретичне і практичне освоєння стильової специфіки, тематикопроблемного діапазону, жанрової своєрідності, художніх особливостей творів українських письменників кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні тенденції розвитку українського літературного процесу кінця ХХ – початку ХХІ ст. (жанрово-стильові тенденції доби, життя і творчість, індивідуальний стиль письменників, тематико-проблемний діапазон літературних творів) у контексті культурно-мистецьких здобутків.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей)

(«Положення про систему забезпечення академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка», що ухвалене рішенням вченої ради університету протокол № 12 від 18 червня 2020 року https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pd).

Завдання навчальної дисципліни:

- навчитися здійснювати аналіз літературного процесу з урахуванням єдності біографії письменника і його світогляду, художнього методу та значення творів;
- окреслити особливості зародження, становлення і розвитку сучасної української літератури кінця XX – початку XXI ст.;
- сформулювати наукове уявлення про постмодерний художній твір як особливий, самостійний феномен культурно-історичного й естетичного пізнання дійсності;
- обґрунтовувати доцільність багатовекторної методології аналізу художнього твору з урахуванням мистецької свідомості, психології творчості, особливостей історичного, культурного й естетичного «обличчя» епохи.

Унікальність навчальної дисципліни. Запропоновано авторські моделі інтерпретації текстів сучасних українських письменників. Обрано значущі постаті в українському літературному процесі, з індивідуальною стильовою манерою письма, залучено твори на актуальну тематику.

Регіональний аспект. У процесі вивчення курсу творчість письменників-земляків розглянуто в сучасному літературознавчому дискурсі як органічну складову, з апелюванням до найновіших оцінок літературознавців та критиків.

Передумови для вивчення дисципліни

Магістранти мають володіти знаннями про стильові тенденції розвитку літератури, особливості стильової манери письменників, а також основними

поняттями з літературознавства, теорії літератури. Програма вивчення навчальної дисципліни складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра і має поглибити знання з історії української літератури, удосконалити вміння різногранно й багатопланово аналізувати художні тексти.

2. Компетентності та програмні результати навчання

Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність (ІК)	**ІК**	**ІК.** Здатність розв'язувати складні завдання, теоретичні та практичні проблеми у процесі професійної діяльності, що передбачає застосування інноваційних теорій і методів мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних наук у процесі навчання та проведення наукових педагогічних досліджень і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1** **ЗК 2** **ЗК 3** **ЗК 4** **ЗК 5** **ЗК 6** **ЗК 7** **ЗК 8** **ЗК 9**	**ЗК 1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, формування готовності обстоювати права й свободи українського народу. **ЗК 2.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини, до застосування знань у практичних ситуаціях. **ЗК 3.** Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватись принципів тайм-менеджменту. **ЗК 4.** Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності, до розробки та презентації освітніх проєктів, до мотивування людей щодо досягнення спільної мети. **ЗК 5.** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу нетерпимості до корупції, принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної, дослідницької діяльності. **ЗК 6.** Здатність до здійснення науково-педагогічних досліджень, прогнозування та презентації їх

		результатів, до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості. **ЗК 7.** Здатність використовувати державну мову у професійній, дослідницькій діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в професійній, інноваційній діяльності. **ЗК 8.** Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, продуктивного спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, до толерантного сприймання різноманітних думок, ідей. **ЗК 9.** Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.
Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	**ПК 1** **ПК 2** **ПК 11** **ПК 12** **ПК 13**	**ПК 1.** Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів в умовах реалізації концепції Нова українська школа, використовувати знання іноземної мови в професійній, інноваційній діяльності. **ПК 2.** Предметно-методична компетентність як здатність: використовувати систему теоретичних знань та практичних умінь з української мови і літератури, англійської мови та методики їх навчання під час вирішення професійних завдань; моделювати зміст навчання (старша школа) відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами освіти; формувати й розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності та наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку; розвивати критичне мислення; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти в умовах реалізації концепції Нова українська школа. **ПК 11.** Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати моніторинг та оцінювання результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; аналізувати результати

		навчання; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів. **ПК 12.** Здатність до навчання впродовж життя як здатність: здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з колегами на засадах партнерства та підтримки, дотримуючись принципів професійної етики. **ПК 13.** Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувані різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.
Програмні результати навчання		
Знання	**ПРЗ 2** **ПРЗ 3** **ПРЗ 5**	**ПРЗ 2.** Знати на поглибленому рівні теорію української мови і літератури, англійської мови, володіти спеціальною термінологією предметної області; критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої, літературознавчої, методичної науки у взаємозв'язках з європейським досвідом. **ПРЗ 3.** Знати методологію наукового пізнання та формування наукової картини світу; закони, методи та методики проведення науково-педагогічних досліджень з української мови і літератури, англійської мови та психолого-педагогічних дисциплін. **ПРЗ 5.** Знати й розуміти зміст ключових компетентностей, наскрізні уміння здобувачів освіти, визначені державними стандартами освіти; знати й розуміти вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, рівні сформованості їхніх компетентностей з української мови і літератури та англійської мови.
Уміння	**ПРУ 2** **ПРУ 3** **ПРУ 4** **ПРУ 5** **ПРУ 7** **ПРУ 12** **ПРУ 13**	**ПРУ 2.** Уміти демонструвати та застосовувати знання шкільного курсу української мови і літератури, англійської мови (на рівні старшої школи) для формулювання та розв'язування завдань різних рівнів складності, зокрема типових, компетентнісних та завдань підвищеного рівня складності в умовах впровадження концепції Нова українська школа. **ПРУ 3.** Орієнтуватись у різних лінгвістичних напрямах і школах, літературних напрямах і течіях, уміти критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої, літературознавчої, методичної науки, демонструвати власну інтерпретацію літературних, мовних явищ.

		ПРУ 4. Уміти здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих та апробованих даних; створювати зв'язні монологічні й діалогічні тексти в усній і писемній формах, володіти методикою формування мовнокомунікативної компетентності учнів закладів профільної середньої освіти. **ПРУ 5.** Вільно володіти сучасними мовними нормами англійської мови для здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування; застосовувати при продукуванні текстів різностильові та різножанрові одиниці; використовувати гуманістичний потенціал англійської мови для формування духовного світу громадян України, забезпечувати організацію діалогу мов на заняттях з англійської мови. **ПРУ 7.** Уміти оцінювати ситуацію та/або завдання на основі всебічного аналізу з метою виявлення їхніх суттєвих рис, основних ідей та виявлення шляхів розв'язування; використовувати та вдосконалювати методики навчання конкретних тем курсів української мови і літератури, англійської мови в закладах середньої освіти (на рівні старшої школи); сприймати, аналізувати й реалізовувати інновації у професійній діяльності в умовах упровадження концепції Нова українська школа. **ПРУ 12.** Уміти планувати та проводити науково-педагогічні дослідження, відшуковувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, критично оцінювати, систематизувати, узагальнювати; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусії. **ПРУ 13**. Володіти комунікативною компетентністю з української та англійської мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти), визначати потреби особистого професійного розвитку та планувати його; удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.
Комунікація	**ПРК 1**	**ПРК 1.** Володіти професійною мовленнєвою культурою під час навчання української мови і літератури, англійської мови.

Автономія і відповідальність		

Студент має знати:

- умови розвитку української літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст.;
- ознаки основних стильових течій, естетичні засади літературних угрупувань;
- особливості стильової манери письменника, основні етапи життя і творчості письменника, місце, роль і значення мистецької, просвітницької і громадської діяльності митця в культурному житті країни кінця ХХ – початку ХХІ ст., оцінку творів українських письменників у літературознавчих дослідженнях.

Студент має вміти:

- характеризувати основні чинники розвитку української літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст.;
- з'ясовувати особливості індивідуальної творчої манери письменника та порівнювати їх зі стильовими домінантами інших митців;
- узагальнювати, самостійно робити висновки до тем, передбачених програмою;
- кваліфіковано характеризувати факти літературного процесу кінця ХХ – початку ХХІ ст.;
- повно аналізувати художні тексти, передбачені програмою;
- залучати у процесі самопідготовки, а також на практичних заняттях та під час написання контрольних, самостійних та інших видів письмових робіт набуті теоретичні знання.

Методи навчання: проблемний, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивно-комунікативний (презентації).

Методики та технології навчання: теоретико-інформаційні (усний виклад, бесіда, розповідь, пояснення, обговорення), пошуково-творчі (аналіз ситуацій), самостійна робота (письмові роботи).

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	Студент володіє знаннями про умови розвитку української літератури і літературної критики; виявляє ознаки культурного напряму й течій; з'ясовує засадничі культурологічні й філософські, а також естетичні засади літератури; характеризує творчий доробок письменника в контексті українського та світового літературного процесу; пов'язує основні дати життя письменника з його творчістю, виявляючи взаємозумовленість, взаємовпливи; узагальнює, самостійно формулює висновки до тем; кваліфіковано аналізує факти літературного процесу і художні тексти; кваліфіковано залучає теоретичні знання у процесі самопідготовки, а також на практичних заняттях та під час написання контрольних, самостійних письмових робіт.
B	Студент володіє належними теоретичними знаннями про літературний процес та його учасників, проте допускає незначні неточності у визначенні особливостей стильової манери письменників а аналізі художніх творів; самостійно висловлює думки, аргументує наукові підходи й припущення до аналізу творів, проте поглибленого розуміння твору може не відбутися.
C	Студент добре обізнаний із текстами творів; уміє порівнювати, узагальнювати, аналізувати, ілюструвати свої думки конкретними прикладами з художніх текстів, проте аргументація може виявитися недостатньо.
Д	Набуті теоретичні знання мають системний характер, проте студент не вміє залучати їх на практиці; поверхово розуміє зміст ключових понять; важко висловлює ключові

	тези з художніх і наукових джерел; припускає суттєві помилки в аналізі художніх творів; не може визначити засадничі тези рекомендованих програмою літературнокритичних праць.
E	Набуті теоретичні й практичні знання не відображають системного розуміння літератури; в усних відповідях допускає суттєві помилки й неточності; не розуміє змісту ключових понять; текстуально не ознайомлений із багатьма художніми творами, плутає фабулу й сюжет як ключові змістові елементи; не може визначити засадничі тези рекомендованих програмою літературно-критичних праць.
F	Студент не володіє текстуальною інформацією більшості художніх текстів українських письменників, має поверхові знання про літературний процес, не може визначити особливостей творчої манери митця, не вміє аргументувати свої думки.
FX	Студент не відвідував лекційні і практичні заняття.

Розподіл балів (д.ф.н).

Поточний контроль												Загальна сума
РОЗДІ Л 1			РОЗДІЛ 2 РОЗДІЛ 3					РОЗДІЛ 3				100
Т 1.3	Т 1.5		Т 2.2	Т 2.4	Т 2.5	Т. 2.6	Т 2.7	Т 3.4	Т 3.6	Т 3.7	Т 3.8	
6	6		6	6	6	6	6	6	6	6	6	
Самостійна робота												
Т 1.2	Т 1.4		Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4.	Т 2.5	Т 2. 6	Т 3.3	Т 3.6	Т 3.7	Т 3. 8	
3	3		3	3	3	3	3	3	3	3	3	

* За бажанням студента можуть враховуватися результати навчання у неформальній освіті (відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ імені А. С. Макаренка).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	**A**	**відмінно**
82 - 89	**B**	**добре**
74 - 81	**C**	
64 - 73	**D**	**задовільно**
60 - 63	**E**	
35-59	**FX**	**незадовільно з можливістю повторного складання**
1 - 34	**F**	**незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни**

4. Засоби діагностики результатів навчання

Форми оцінювання: контрольні роботи, тести, поточний контроль, письмові роботи, участь у дискусіях, самостійна робота, іспит. **Програма навчальної дисципліни**

Розділ 1. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА: ТРАДИЦІЇ, СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Тема 1.1. Українська література: традиції і новаторство.

Тема. 1. 2. Літературні традиції і новаторства в українському романі.

Тема 1. 3. Сучасний український біографічний роман.

Тема 1. 4. Сучасний історичний роман у контексті літературного процесу.

Тема 1.5. Українська драматургія 1990-2010 років.

Розділ 2. УКРАЇНСЬКЕ ПИСЬМЕНСТВО КІНЦЯ ХХ СТОЛІТТЯ

Тема 2.1. Українська література 90-х років ХХ століття в пошуках ідентичності.

Тема 2.2 -2.3. Самобутність творчості Галини Пагутяк.

Тема 2.4. Сучасна українська новелістика.

Тема 2.5. Українська поезія кінця ХХ ст.: імена, тенденції, стилі.

Тема 2.6. Художня своєрідність прози Сергія Жадана.

Тема 2.7. Самобутність доробку Тані Малярчук.

Розділ 3. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Тема 3.1. Українська література початку ХХІ століття: тематика, проблематика, жанрова своєрідність.

Тема 3. 2. Новітні українські реалії в художньому освоєнні українських письменників.

Тема 3.3. Трилогія Юрія Щербака.

Тема 3.4. Художні особливості романів Мирослава Дочинця The Cinemapoetics of the modern Ukrainian novel: Myroslav Dochynets' creative works.

Тема 3.5. Інтермедіальна стратегія сучасної української літератури.

Тема 3.6. Художня література про Майдан.

Тема 3.7. Новітня українська література про війну на Донбасі.. Features of Modern Ukrainian Military Prose (on the example of B. Zholdak's film story «Ukry» and Y.Polozhii's novel «Ilovaisk»).

Тема 3. 8. Художні особливості прози про АТО Євгена Положія.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА: ТРАДИЦІЇ, СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Тема 1.1. Українська література: традиції і новаторство. Ґенеза сучасної української літератури. Література діаспори й материкова література. Від традицій до постмодерну. «Післячорнобильська бібліотека» (Т. Гундорова). Читач і літературний процес. Масова література. Елітарна література. Література незалежної України і фольклор: контакти, перспективи взаємодії.

Тема. 1. 2. Літературні традиції і новаторства в українському романі. Історична мінливість категорії жанру. Роман як жанр у літературознавстві. Етапи становлення роману у світовій літературі. Особливості побутування українського роману кінця XIX – початку XXI ст. Дифузія жанрів. Відповідність роману настановам постмодернізму. Інтелектуалізм, філософічність, психологізм літератури. Інтелектуалізм як домінанта культури кінця XX – початку XX ст.

Тема 1. 3. Сучасний український біографічний роман. Жанровостильові параметри біографічної прози: теоретичне осмислення. Біографічний роман: риси, типологія, специфіка. Особливості відтворення образу митця в біографічній прозі С. Процюка, М. Слабошпицького, В. Врублевської, Р. Горака, І. Роздобудько, П. Сороки, О. Саліпи, Т. Сидоренко та ін.

Тема 1. 4. Сучасний історичний роман у контексті літературного процесу. Жанрові особливості історичного роману. Історичні романи Р. Федоріва, П. Загребельного, Р. Іваничука, Р. Іванченко, І. Корсака та ін. Проблематика історичних романів. Стильові особливості історичних романів.

Тема 1.5. Українська драматургія 1990-2010 років. Сучасна українська драматургія: традиції й сучасність. Тематико-проблемний діапазон української драматургії (В. Герасимчук, О. Ірванець, Н. Неждана, О. Ушкалов та ін.). Експериментальна драматургія П. Ар'є. Творчість П. Ар'є у контексті європейського постмодернізму. Погляди П. Ар'є на літературу. Риси

постмодернізму в художніх текстах письменника. Риси ідіостилю П. Ар'є. Сучасна українська драматургія в оцінці критиків та літературознавців.

Розділ 2. УКРАЇНСЬКЕ ПИСЬМЕНСТВО КІНЦЯ ХХ СТОЛІТТЯ

Тема 2.1. Українська література 90-х років ХХ століття в пошуках ідентичності. Тематична, жанрова, стильова специфіка українського письменства 90-х років ХХ століття. Літературні течії, угруповання, школи (загальний огляд).

Тема 2.2 -2.3. Самобутність творчості Галини Пагутяк. Початок творчого шляху Галини Пагутяк. Роман «Діти». Жанрово-тематичне новаторство письменниці.. Екзистенційний дискурс романів «Писар Східних Воріт Притулку» та «Писар Західних Воріт Притулку». Неоміфологізм у романі «Слуга з Добромиля». Трагедія українського народу та людини в оповіданнях «Числа живих і мертвих», «Потрапити в сад», «Як будували хату». Інтертекстуальність творчого доробку Галини Пагутяк. Новела «Підманули Галю». Переосмислення античного образу в оповіданні «Видіння Орфея». Психологізм оповідання «Потонулі в снігах». Оцінка творчості письменниці літературознавцями.

Тема 2.4. Сучасна українська новелістика. Жанрова специфіка сучасної української новелістики: міжжанрові дифузії і контамінації.

Містифікація, езотерика, сугестія як домінантні особливості новелістики Володимира Даниленка. Збірка есеїв і новел «Сон із дзьоба стрижа»: неоавангардність мотивів. Психологічна й філософська підоснова творів Любов Голоти. «Котусь», «Переплевти лету», «Між акаціями та берестками». Автобіографічна рефлексія жіночої долі у новелах Людмили Таран («Свіжина», «Утаємничена», «Люся»). Новела Олега Лишеги «Квіти в темній кімнаті» («Море»): особливості символіки.

Тема 2.5. Українська поезія кінця ХХ ст.: імена, тенденції, стилі. Соціокультурні умови розвитку поезії кінця ХХ ст. Період стагнації в українській літературі. Поняття покоління «національної депресії» (В. Даниленко). Тенденції розвитку української поезії. Стильові вектори художнього опрацювання дійсності в сучасній українській поезії (В. Неборак, І. Андрусяк, С. Жадан, М. Кіяновська, О. Коцарев, Анна Малігон, Олеся Мамчич, БогданаМатіяш, Маря'на Савка, Роман Скиба, Ростислав Мельників, Сергій Жадан, Юрко Гудзь, Іван Ципердюк, Любомир Стрингалюк, Анатолій Гризун, Олександр Вертіль) (постаті й поезії на вибір студента).

Тема 2.6. Художня своєрідність прози Сергія Жадана. Творчість С. Жадана в контексті сучасного літературного процесу. **«Ворошиловград»:** концепт пам'яті; динаміка головного героя. **«Інтернат»:** специфіка бачення війни головним героєм; проблемиа ідентичності протагоніста. **«Месопотамія»:** жанрова специфіка; часопросторова організація. **«Депеш Мод»:** специфіка зображення постколоніальної дійсності у творі; інтертектуальність у творі. **«Anarchy in the UKR»:** жанрова специфіка паратекстуальність, рецепція радянського минулого в романі.

Тема 2.7. Самобутність доробку Тані Малярчук. Відродження середньовічної традиції у збірці Т. Малярчук «Звіролов». Сюрреалістичні вектори художнього мислення письменниці. Повісті «Троянда Адольфо», «Ендшпіль для Лізи» про заборонену любов, самотність і терпіння. Книга страхів «Згори вниз»: тематика, проблематика, система образів.

Розділ 3. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Тема 3.1. Українська література початку ХХІ століття: тематика, проблематика, жанрова своєрідність.

Тема 3. 2. Новітні українські реалії в художньому освоєнні українських письменників. Літературний дискурс Євромайдану. Література про війну на Донбасі. Митець і політика. Митець і війна.

Тема 3.3. Трилогія Юрія Щербака «Час смертохристів: Міражі 2077 року», «Час великої гри: Фантоми 2079 року» та «Час тирана: Прозріння 2084 року»: жанрово-стильові особливості, проблематика, образна система. Сюжетно-структурні та жанрово-стильові ознаки романів письменника. Модель героя майбутнього у творах Ю. Щербака. Образи-культи як символи доби в романах письменника. Проблеми й мотиви романів Ю. Щербака. Специфіка художнього часу і простору романів «Час смертохристів: Міражі 2077 року», «Час великої гри: Фантоми 2079 року» та «Час тирана: Прозріння 2084 року».

Тема 3.4. Художні особливості романів Мирослава Дочинця «Вічник. Сповідь на перевалі духу», «Горянин. Води Господніх русел», «Криничар. Діяріюш найбагатшого чоловіка Мукачівської домінії». Художнє відтворення українського національного характеру в романах М. Дочинця. Образ мудрої людини у прозі М. Дочинця: геронтологічний, антропологічний, екокритичний вектори осмислення. The Cinemapoetics of the modern Ukrainian novel: Myroslav Dochynets' creative works. Інтертекстуальні та інтермедіальні проекції романів «Вічник. Сповідь на перевалі духу», «Горянин. Води Господніх русел», «Криничар. Діяріюш найбагатшого чоловіка Мукачівської домінії».

Тема 3.5. Інтермедіальна стратегія сучасної української літератури. Міжмистецькі контакти українського тексту початку ХХ ст. Жанрове багатство української прози.

Тема 3.6. Художня література про Майдан. Жанрова специфіка творів про Майдан в українській літературі ХХІ століття. Новаторський характер літератури про Революцію Гідності (міксовість, метажанровість, діалогічність,

поліфонічність, кітчевість, колоніальний бунт, філософізація, мультикультуральність, відкритість до «іншого» тощо). Антології майданівських творів – унікальне явище в українській літературній площині. Культурний простір Майдану (живопис, музика, скульптура, фотографія тощо).

Тема 3.7. Новітня українська література про війну на Донбасі. Жанрове розмаїття новітньої української літератури про події війни на Донбасі. Проблема ідентичності в українському літературному дискурсі війни. Образ нового героя у творах про війну. Features of Modern Ukrainian Military Prose (on the example of B. Zholdak's film story «Ukry» and Y.Polozhii's novel «Ilovaisk»). Жіноча візія війни на Донбасі. Стильові домінанти творів про події війни на Донбасі (поглиблений психологізм, хронотопічні особливості, система символів, мотиви, композиційні особливості тощо).

Тема 3. 8. Художні особливості прози про АТО Євгена Положія. Проблеми сучасності в художньому осмисленні українських письменників: теоретико-літературознавчі аспекти. Різножанровий вектор освоєння подій АТО в українській літературі. Жанрово-композиційні особливості роману Є. Положія «Іловайськ». «час і простір як виразники ідеї роману. Специфіка художнього моделювання героя і дійсності в романі. Художня матриця відчуттів у романі Є. Положія «5 секунд, 5 днів». Специфіка відображення героя в романі Є. Положія. Художнє й документальне в романі.

7. 2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА: ТРАДИЦІЇ, СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ												
Тема 1.1. Українська література XX – XXI ст.: традиції і новаторство.	**2**	2					**2**	**2**				
Тема 1.2. Літературна традиція і новаторство в українському романі	**8**					**8**						
Тема 1. 3. Сучасний український біографічний роман	**2**		**2**				**7**		**1**			**6**
Тема 1.4. Сучасний історичний роман у контексті літературного процесу	**8**					**8**	**5**					**5**
Тема 1.5. Українська драматургія 1990-2020 рр.	**2**		**2**				**10**					**10**
РОЗДІЛ 2. УКРАЇНСЬКЕ ПИСЬМЕНСТВО КІНЦЯ XX СТОЛІТТЯ												

Тема 2.1. Українська література 90-х років ХХ століття в пошуках ідентичності	**4**	**4**										
Тема 2.2 – 2.3. Самобутність творчості Галини Пагутяк	**10**		2			**8**	**10**					**10**
Тема 2.4 . Сучасна українська новелістика.Степан Процюк: жанри, стиль, поетика творчого доробку	**12**	**2**	**2**			**8**	**10**					**10**
Тема 2.5. Українська поезія кінця ХХ - початку ХХІ ст.: імена, тенденції стилі	**10**		**2**			**8**	**10**					**10**
Тема 2. 6. Художня своєрідність прози С. Жадана.	**10**		**2**			**8**	**12**		**2**			**10**
Тема 2. 7. Самобутність доробку Т. Малярчук	**2**		**2**				**10**					**10**
РОЗДІЛ 3. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ												
Тема 3.1. Українська література початку ХХ	**4**	**4**					**2**	**2**		**2**		

століття: тематика, проблематика, жанрова своєрідність.												

Тема 3.2. Новітні українські реалії в художньому освоєнні українських письменників. Features of Modern Ukrainian Military Prose (on the example of B. Zholdak's film story «Ukry» and Y. Polozhii's novel «Ilovaisk»).	**2**	**2**										
Тема 3.3. Трилогія Ю. Щербака	**8**					**8**	10					**10**
Тема 3.4. Художні особливості романів М. Дочинця. The Cinemapoetics of novels by Myroslav Dochinets.	**2**		2				**10**					**10**
Тема 3.5. Інтермедіальна стратегія сучасної української літератури.	**2**	**2**										
Тема 3. 6. Художня література про Майдан	**10**		2			**8**	**10**					**10**
Тема 3. 7. Новітня українська література про війну на Донбасі.	**10**		2			**8**	**10**		**1**	**2**		**9**
Тема 3.8. Художні особливості прози про АТО Євгена Положія	**10**		**2**			**8**						

Усього годин	**120**	**16**	**22**		2	**80**	**120**	**4**	**4**	**4**	**2**	**110**

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Самобутність творчості Галини Пагутяк	2	
2	Сучасний український біографічний роман	2	1
3	Українська драматургія 19902020 рр.	2	
4	Художня своєрідність прози С. Жадана	2	2
5	Художні особливості романів М. Дочинця	2	
6	Самобутність доробку Т. Малярчук	2	
7	Художня література про Майдан	2	
8	Новітня українська література про війну на Донбасі	2	1
9	Сучасна українська новелістика	2	
10	Українська поезія кінця ХХ – початку ХХ ст.: імена, тенденції, стилі	2	
11	Художні особливості прози про АТО Євгена Положія	2	
Разом		22	4

8. Рекомендовані джерела інформації Основні

1. Агеєва В. Дороги й середохрестя. Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. 348 с.
2. Андрейчик М. Інтелектуал як герой української прози 90-х років ХХ століття. Львів : ЛА «Піраміда», 2014. 186 с.
3. Гаврилюк Н. Віршів золотий політ: поезія світлани Короненко. Київ: Ярославів вал, 2021. 416 с.

4. Горболіс Л. Міжмистецькі контакти українського тексту: монографія. Суми: Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 312 с.
5. Інтермедіум Кассандра: Інтермедіальні студії / за ред. С. Маценки; відповід. ред. О. Левицька. Львів : Апріорі, 2024. 388 с.
6. Григорчук М. Куди йдеш, Україно?: відгуки, огляди, рецензії. Київ:
7. Гундорова Т. Постколоніальний роман генераційної травми та Український письменник, 2020. 280 с.
постколоніальне читання на Сході Європи. URL: http://uamoderna.com/md/hundorova- postkolonial-novel-generationaltrauma
8. Дячишин Б. Про моменти життя, обійняті словами: есеї про літературу . Львів: Растр-7, 2021. 140 с.
9. Жила С., Лілік О. Художній світ сучасної української літератури : навчальний посібник. Чернігів: Десна Поліграф, 2017. 372 с.
10. Історія української літератури: ХХ – початок ХХІ ст. : навчальний посібник: у 3-х т. / за ред. В. І. Кузьменка. Київ: ВЦ «Академія», 2017. Т. 3. 544 с.
11. Кизилова В. Динаміка української літературної прозової казки: монографія. Київ: Талком, 2020. 211
12. Ковалів Ю. Історія української літератури. Кінець ХІХ – початок ХХ ст. Т. 6. На розломах міжвоєнного двадцятиліття. Київ: ВЦ «Академвидав», 2019. 528 с.
13. Ковалів Ю. Історія української літератури. Кінець ХІХ – початок ХХ ст. Т. 7. Випробування репресіями і війною. Київ: ВЦ «Академвидав», 2020. 528 с.
14. Ковацька О. Українська постколоніальність у текстах і контекстах / редакція Дмитра Єсипенка і Кароля Ковацького. Брустури: Дискурсус, 2022. 172 с.
15. Ковацька О. Українська постколоніальність у текстах і контекстах.

Брустури: Дискурсус, 20022. 172 с.

16. Кузьменко В. Історія української літератури ХХ – початку ХХІ ст.: У 3 т. Т. 3. Київ: ВЦ «Академвидав», 2017. 544 с.
17. Маффесолі М. Час племен. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2018. 264 с.
18. Наєнко М. Інтервал. Київ: Освіта України. 2021. 676 с.
19. Підопригора С. Українська експериментальна проза ХХ – початку ХХІ століть: «неможлива» література. Миколаїв : Іліон, 2018. 392 с.
20. Поліщук Я. Реактивність літератури. Київ: Академвидав, 2016. 192 с.
21. Поліщук Я. Гібридна топографія. Місця й не-місця в сучасній українській літературі. Чернівці: Книги – ХХІ, 2018. 272 с.
22. Поліщук Я. Пошуки Східної Європи: тіні минулого, міражі майбутнього. Чернівці: Видавництво 21, 2020. 192 с.
23. Тарнашинська Л.. Українське шістдесятництво: Профілі на тлі покоління. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія, 2019. 592 с.
24. Шпиталь А. Г. Глибини та мілководдя української історичної прози. Історико-публіцистичне видання. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2020. 3 Черниш А. Є.
25. Проза Степана Процюка і розвиток психоаналітичного дискурсу в українській літературі. Суми: Сумський державний університет, 2023. 393 с. URL: https://ifsk.sumdu.edu.ua/images/nauka/monografii/2023_monograhia_chernysh.pdf

Додаткові 1. Бондаренко В. Г. Сучасна українська та зарубіжна культура : курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра всіх спеціальностей. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 204 с.

2. Виявляється, ти був у підвалі Маріупольського театру, Боже! Збірник поезії. Київ : Сулакаурі», 2023. 142 с.
3. Говорить Майдан. Збірка революційної поезії. Київ : Чорнильна хвиля. 2014. 224 с.
4. Горболіс Л., Горпинченко Л. Художні особливості прози про АТО Євгена Положія : монографія. Суми : ФОП Цьома С. П., 2019. 112 с.
5. Горболіс Л., Коренєва Д. Жанрово-стильова парадигма прози Раїси Іванченко : монографія. Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. 104 с.
6. Даниленко В. Лісоруб в пустелі. Письменник і літературний процес. Київ: Академвидав, 2008. 352 с.
7. Демська-Будзуляк Л. Літературознавство від ідеї до тексту: неокласичний дискурс. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2019. 600 с.
8. Слабошпицький М. З пам’яті дзеркала. Київ : Ярославів Вал, 2019. 544 с.
9. Слабошпицький М. З присмеркового дзеркала. Київ : Ярославів Вал, 2020. 644 с.
10. Соловей О. Речник Апокаліпси (До розуміння творчої місії Олеся Ульяненка): статті, рецензії, есеї. Вороновиця: Простір Літератури, 2022. 220 с.
11. Стефаниківський чин : антологія. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний унверситет ім. В. Стефаника, 2021. 214 с.
12. Сучасна українська белетристика: координати «Коронації слова» / за заг. ред. С. В. Підопригори. Миколаїв : Іліон, 2014. 306 с.
13. Штейнбук Ф. Під «Знаком Саваофа», або «Там, де...» Ульяненко. Ч. 2. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2022. 392 с.
14. Штейнбук Ф. Під «Знаком Саваофа», або «Там, де…» Ульяненко : монографія. Ч. 1. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. 396 с.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Плани практичних занять.

Силабус.

Праці авторки програми.

Інформаційне забезпечення

1. Варикаша М. М. Література non-fiction: поміж фактом і фікцією. URL: http:// www.dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/38201.
2. Горболіс Л. Екокультурний вектор образу головного героя роману Мирослава Дочинця «Горянин. Води Господніх русел». URL: http://www.nbuv.gov.ua/UJRN/Filtr_2017_9_2_19
3. Горболіс Л. Екотілесний аспект осмислення взаємин людини і природи в романі Мирослава Дочинця «Світован. Штудії під небесним шатром». URL: http:// www.nbuv.gov.ua/UJRN/Filtr_2017_9_3_15.
4. Денисова Т. Н. Коротко про історію та теорію постмодернізму. Сучасна американська література: проблеми вивчення та викладання. URL: http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/185/5.pdf.
5. Іванишин М. В. Сучасний літературний процес та метакритичний дискурс: проблеми класифікації стильової ідентифікації та стратегій інтерпретацій. URL: http://www.nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_4.3_24
6. Квасніцька Ю. Українська література кінця XX – початку XXI століття. URL: https://www.vseosvita.ua/library/ukrainska-literatura-kinca-hhpocatku-hhi-stolitta-34416.html.
7. Коцарев О. Сім книг про Майдан і війну. Ще не осмислення, але ретельна фіксація реальності : огляд. URL:

http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/62544/Sim_knyg_pro_Majdan_i_Vijnu_Shhe.

8. Ленська С. Генетичні та структурні аспекти жанру в літературознавстві XX століття. URL: http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1808/1/Lenska.pdf
9. Сучасний літературний процес: імена та тенденції : аналітично - інформаційне видання URL: http://www.webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:OKbKYfcNYm8J:ounb.sumy.ua/publish/2009/lit.doc+&cd=8&hl=ru&ct=clnk&gl=ua.
10. Твори сучасних українських письменників. Рекомендаційний список літератури. URL: http://www.dgma.donetsk.ua/docs/biblio.pdf.
11. Українська література кінця XX – початку XXI ст. На шляху до нового відродження. URL: https://www.ukrclassic.com.ua/katalog/teoriyaliteraturi/2666-ukrajinska-literatura-kintsya-xx-pochatku-xxi-st-nashlyakhu-do-novogo-vidrodzhennya.
12. Шейко В. М. Еволюція літературно-художніх напрямів в Україні (XVII – початок XXI ст.): історико-культурологічний вимір. URL: https://www.ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura32/04.pdf.
13. Шумило Н. *Національна модель літературного розвитку* (*зі сторінок* «*Історії української літератури*»). URL: https:// www.iljournal.com/index.php/journal/article/view/695/496.

Праці Горболіс Л. М. із проблем сучасної української літератури

1. Горболіс Л. Музична основа оповідання Лесі Українки «Над морем». *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. 2020.

Вип. 14. С. 180-190.

2. Горболіс Л. Творчий портрет художника в повісті Тетяни Сидоренко «Ольга, дружина Пікассо». *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації.* Том 31 (70), № 1. 2020. С. 136 -140.
3. Горболіс Л. Музика болю й радості в «Акордеоні» Миколи Жулинського. *Слово і Час.* 2020. № 4. С. 104-110.
4. Chernysh Anna, Horbolis Larysa, Pohrebennyk Volodymyr. Literary studies and psychoanalysis: methodological aspects of interaction. Wisdom. 2021. Vol. 18. № 2. P. 6-16. DOI: 10.24234/wisdom.v18i2.481 ISSN 1829-3824 (Print). URL: https://www.wisdomperiodical.com/index.php/wisdom/article/view/481/297
5. Anna Chernysh, Larysa Horbolis.The ukrainian experience of national identity transformation (On the material “under the wings of big mother” by S. Protsiuk). Amazonia Investiga. Vol 10 No 46 (2021). P. 273-280. DOI: https://doi.org/10.34069/AI/2021.46.10.27 ISSN 2322-6307. URL: https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1796